

Współfinansowane przez
Unię Europejską

Projekt: „Stáže i praktyki z Erasmusem”

Poradnik

„Zasady obliczania wynagrodzenia pracowników”.

SYSTEMY WYNAGRADZANIA PRACOWNIKÓW

Wynagrodzenie jest to świadczenie pieniężne, jakie płaci pracodawca pracownikowi za wykonaną pracę.

Zasady wynagradzania pracowników

1. Wypłacane przynajmniej raz w miesiącu, z dołu, nie później niż w ciągu pierwszych 10 dni miesiąca.
2. Wysokość powinna być określona w umowie o pracę.
3. Wypłacane w formie pieniężnej do rąk pracownika lub za jego zgodą przebrane na wskazane przez niego konto.
4. Każdemu pracownikowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy zagwarantowane powinno być minimalne wynagrodzenie (w 2023 r. jest to 3490zł).

System czasowy wynagradzania

Wysokość wynagrodzenia uzależniona jest od ilości przepracowanego czasu w danym okresie rozliczeniowym. Ustalane jest w stałej stawce miesięcznej lub godzinowej.

Wynagrodzenie według stałej stawki miesięcznej polega na tym, że wypłaca się je w całości, w takiej samej wysokości za każdy miesiąc przepracowany w pełnym zakresie, niezależnie od ilości godzin wynikających z rozkładu pracy pracownika.

Pracownik otrzymuje stałą stawkę miesięczną wynagrodzenia w wysokości 4 500,00 zł. Zarówno w lutym i marcu bieżącego roku, świadczył pracę przez cały miesiąc, więc jego wynagrodzenie w poszczególnych miesiącach wyniesie 4 500,00 zł niezależnie od liczby dni roboczych w danym miesiącu.

Wynagrodzenie czasowe zwykłe polega na tym, że pracownik otrzymuje wynagrodzenie wynikające z przepracowanego czasu pracy. Wysokość tego wynagrodzenia jest iloczynem stawki za jednostkę czasu (np. za godzinę lub dzień) i ilości przepracowanego czasu w danym okresie.

Wynagrodzenie = liczba jednostek czasu x stawka za jednostkę czasu

Pracownik przepracował w styczniu 160 godzin, a jego stawka za godzinę wynosi 22,00 zł.

$$22,00 \text{ zł/godz.} \times 160 \text{ godz.} = 3520,00 \text{ zł}$$

Wynagrodzenie czasowe z premią polega na tym, że pracownik oprócz wynagrodzenia za przepracowany czas, dodatkowo otrzymuje premię procentową liczoną od płacy zasadniczej lub jest ona ustalona kwotowo.

Pracownik przepracował w lipcu 168 godzin, a jego stawka za godzinę wynikająca z osobistego zaszeregowania wynosi 20,00 zł, premia regulaminowa za wykonanie określonych zadań wynosi 15%.

*Wynagrodzenie miesięczne pracownika wyniesie:
Płaca zasadnicza: 168 godz. x 20,00 zł/godz. = 3 360,00 zł
Premia: 3 360,00 zł x 15% = 504,00 zł*

System akordowy wynagradzania

Wysokość wynagrodzenia zależna jest od wyników pracy pracownika.

- **I sposób**; gdy podstawą jest norma wyrobu, stawkę akordową oblicza się wg wzoru:

$$\frac{\text{stawka godzinowa}}{\text{norma wyrobu (ilościowa)}} = \text{stawka akordowa}$$

Jeżeli stawka godzinowa pracownika wynosi 25 zł/godz., a norma wyrobu równa jest 4szt./godz., to stawka akordowa za jednostkę wyrobu wynosi:

$$\frac{25 \text{ zł/godz.}}{4 \text{ szt./godz.}} = 6,25 \text{ zł/szt.}$$

- **II sposób**; gdy podstawą jest norma czasu, stawkę akordową oblicza się wg wzoru:

$$\text{stawka godzinowa} \times \text{norma czasowa} = \text{stawka akordowa}$$

Jeśli norma czasu wynosi 30 min/szt., stawka godzinowa dla danej pracy 42,00 zł/godz., to stawka akordowa wynosi:

$$42 \text{ zł/godz.} \times \frac{30}{60} \text{ godz./szt.} = 21 \text{ zł/szt.}$$

W akordowym systemie płac można wyróżnić akord prosty, progresywny, zryczałtowany, z premią i zespołowy.

Akord prosty – stawka akordowa jest stała za każdą wykonaną jednostką pracy. W tym systemie nie przewiduje się żadnych zmian wysokości ceny akordowej.

Pracownik wytwarza w ciągu miesiąca 450 szt. produktów. Stawka akordowa wynosi 8,00 zł/szt. Wynagrodzenie miesięczne pracownika wyniesie:

$$450 \text{ szt.} \times 8,00 \text{ zł/szt.} = 3 600,00 \text{ zł}$$

Akord progresywny – stawka wynagrodzenia za jednostkę wykonanej pracy jest zmienna. Stawka akordowa za jednostkę wykonanej pracy ponad określoną normę jest wyższa od stawki akordowej za ilość produkcji wykonanej w granicach norm.

Stawka za wykonanie 1 sztuki wyrobu w granicach norm wynosi 5,00 zł/szt., po przekroczeniu normy 6,00 zł/szt. Miesięczna norma produkcji wynosi 840 szt., a pracownik wykonał 1 000 szt. wyrobów gotowych.

$840 \text{ szt.} \times 5,00 \text{ zł/szt.} = 4\,200,00 \text{ zł}$ – wynagrodzenie na wykonaną normę

$160 \text{ szt.} \times 6,00 \text{ zł/szt.} = 960,00 \text{ zł}$ – wynagrodzenie za przekroczoną normę

$4\,200,00 + 960,00 = 5\,160,00 \text{ zł}$ – wynagrodzenie brutto

Akord z premią – polega na połączeniu akordu prostego z premią wyrażoną kwotowo w złotych lub procentach, za wykonanie i przekroczenie normy.

Akord zryczałtowany – polega na ustaleniu z góry wynagrodzenia za wykonanie całości pracy.

Akord zespołowy – to wynagrodzenie zależne od efektów pracy całego zespołu pracowników.

System prowizyjny wynagradzania

System ten pozwala na ustalenie wysokości wynagrodzenia w sposób procentowy w odniesieniu do wartości wykonanej pracy, która mierzona jest przychodem uzyskanym ze sprzedaży towarów i usług, wykonanym dla pracodawcy przez pracownika.

Wynagrodzenie = podstawa wynagrodzenia prowizyjnego x stawka prowizyjna

System prowizyjny wynagradzania dzielimy na:

- a) **system prowizyjny zwykły** - wynagrodzenie pracownika ustala się w procentach od osiągniętego obrotu ze sprzedaży lub od wartości zawartych umów handlowych.

Pracownik otrzymuje 6% prowizji od wartości sprzedanych towarów. W lipcu dokonał sprzedaży na wartość 60 000,00 zł.

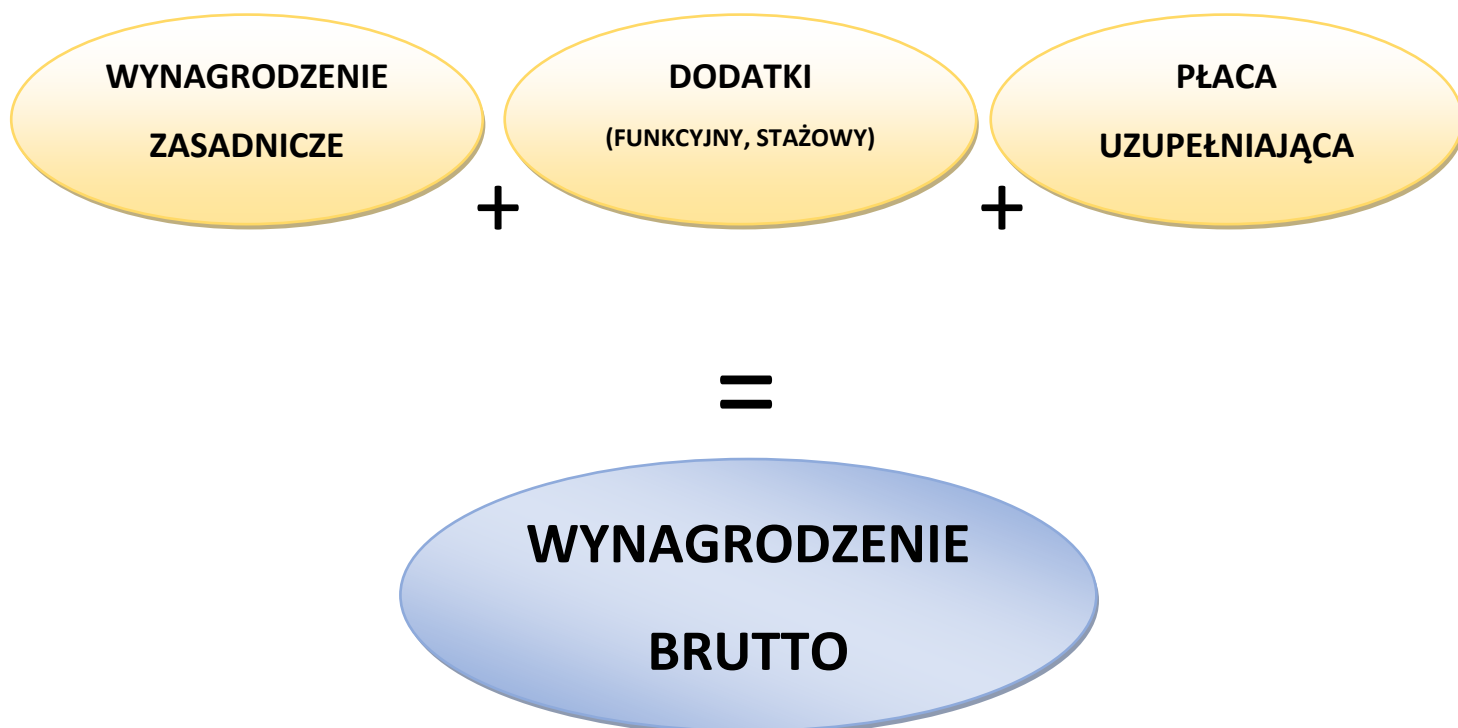
$60\,000,00 \text{ zł} \times 6\% = 3\,600,00 \text{ zł}$.

- b) **system czasowo-prowizyjny** - pracownicy otrzymują miesięczną płacę zasadniczą, powiększoną o prowizję obliczaną od wielkości np. utargu.

ELEMENTY SKŁADOWE WYNAGRODZENIA

WYNAGRODZENIE ZASADNICZE	WYNAGRODZENIE DODATKOWE	INNE ŚWIADCZENIA POZAPŁACOWE
<p>Kwota wynagrodzenia wynika z przyjętego systemu wynagradzania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czasowego, • akordowego, • prowizyjnego. 	<p>Dzieli się na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dodatki obowiązkowe, które wynikają z przepisów Kodeksu Pracy: <ul style="list-style-type: none"> • za pracę w porze nocnej, • za pracę w godzinach nadliczbowych, • za czas przestoju, • za czas dyżuru; 2) dodatki dobrowolne, których wprowadzenie zależy od pracodawcy: <ul style="list-style-type: none"> • funkcyjny, • premia regulaminowa i uznaniowa, • za staż pracy, • deputaty, • za pracę w warunkach szkodliwych, • zmianowy. 	<ul style="list-style-type: none"> • wypłaty wyrównawcze, • diety z tytułu podróży służbowej, • ryczałty, • świadczenia odszkodowawcze, • nagrody jubileuszowe, • odprawy rentowe i emerytalne.

Płaca uzupełniająca wynika z nieprzepracowanego czasu pracy np. wynagrodzenie za urlop, za okres choroby, przestoju.

POTRĄCENIA Z WYNAGRODZENIA BRUTTO

OBOWIĄZKOWE	DOBROWOLNE
<ul style="list-style-type: none"> • składki na ubezpieczenia społeczne 13,71%, • składka zdrowotna 9%, • zaliczka na podatek dochodowy 12% lub 32%, • potrącenia na podstawie tytułów egzekucyjnych i wykonawczych np. kary, alimenty, grzywny. 	<ul style="list-style-type: none"> • składki na rzecz związków zawodowych oraz prywatnych instytucji ubezpieczeniowych, • składka na KZP, • spłata pożyczek z KZP oraz ZFŚS, • składki na rzecz Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK), • potrącenia na pakiet medyczny, karnet na siłownię.

ZASADY OBLICZANIA SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

Składki na ubezpieczenia społeczne

Pracownik z tytułu umowy o pracę podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu. W związku z tym pracodawca, jako płatnik składek zobowiązany jest do ich obliczenia i potrącania.

Pracodawca z wynagrodzenia pracownika potrąca następujące składki na ubezpieczenia społeczne:

- emerytalną – 9,76%
- rentową – 1,5%
- chorobową – 2,45%

Podstawę wymiaru **składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe** pracownika stanowi przychód ze stosunku pracy, czyli: wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, za pracę w porze nocnej, premie, dodatek funkcyjny, stażowy, ekwiwalent za niewykorzystany urlop.

W podstawie wymiaru nie uwzględnia się:

- wynagrodzenia za czas choroby, zasiłków chorobowych i świadczeń rehabilitacyjnych,
- nagród jubileuszowych,
- odpraw pieniężnych,
- ekwiwalentów za pranie odzieży roboczej oraz używanie własnych narzędzi,
- świadczeń związanych z podróżą służbową,
- świadczeń finansowanych z ZFŚS,
- zapomóg losowych.

Roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie może przekroczyć kwoty odpowiadającej 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy. W 2023 r. kwota ta wynosi **208 050 zł**. Do czasu osiągnięcia rocznej kwoty granicznej pracodawca nalicza i opłaca składki od pełnej wysokości. Po przekroczeniu tej kwoty nie nalicza i nie potrąca składki emerytalnej i rentowej do końca danego roku kalendarzowego.

Składka zdrowotna wynosi 9% podstawy.

$$\begin{array}{lcl} \text{przychód} & & \text{składki na ubezpieczenia społeczne} \\ \text{(wynagrodzenie brutto)} & - & \text{potrącane z wynagrodzenia pracownika (13,71\%)} = \text{podstawa} \\ & & \text{składki zdrowotnej} \end{array}$$

ZASADY OBLICZANIA ZALICZKI NA PODATEK DOCHODOWY

Obligatoryjnym potrąceniem z wynagrodzenia pracownika jest również zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych.

PRZYCHÓD (wynagrodzenie brutto)

(-) KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODU (250 zł lub 300 zł)

(-) SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE 13,71%

= **PODSTAWA OPODATKOWANIA (DOCHÓD)** *zaokrąglona do pełnego złotego*

x stawka podatku (12% lub 32%)

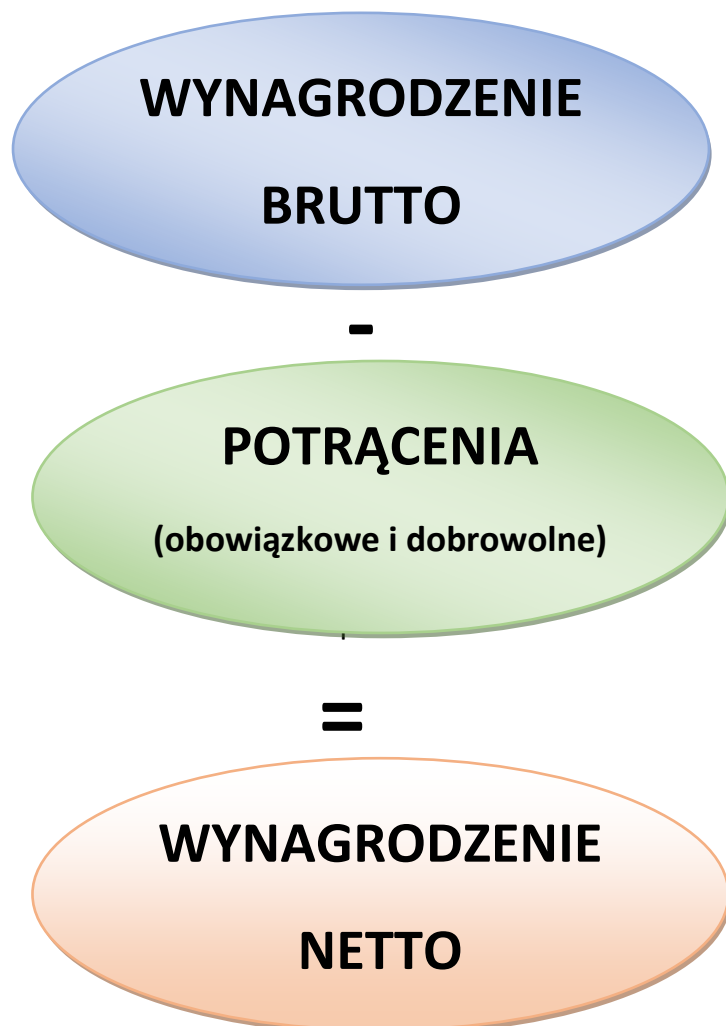
(-) kwota wolna od podatku (300 zł)

= **NALEŻNA ZALICZKA NA PODATEK DOCHODOWY** *zaokrąglona do pełnego złotego*

Koszty uzyskania przychodów ze stosunku pracy w 2023 r.		
Koszty uzyskania przychodów	miesięczne	limit roczny
PODSTAWOWE – pracownik mieszka w miejscowości, w której znajduje się zakład pracy	250 zł	3 000 zł
PODWYŻSZONE - pracownik dojeżdża do pracy z innej miejscowości	300 zł	3 600 zł
PODSTAWOWE - dla pracownika pracującego na kilku etatach	u każdego pracodawcy 250 zł	4 500 zł
PODWYŻSZONE - dla pracownika pracującego na kilku etatach	u każdego pracodawcy 300 zł	5 400 zł

SKALA PODATKOWA NA 2023 R.

Podstawa obliczenia podatku (dochód podatnika)		Podatek wynosi	Kwota zmniejszająca podatek
ponad	do		
	120 000 zł	12%	3600 zł rocznie 300 zł miesięcznie
120 000 zł		10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł	brak

PRZYKŁAD OBLICZENIA WYNAGRODZENIA NETTO

Anna Kwiatkowska zatrudniona na pełny etat z wynagrodzeniem zasadniczym 5 800,00 zł. Przysługuje jej dodatek funkcyjny w wysokości 250,00 zł, premia regulaminowa 15% oraz dodatek za wysługę lat 20%. Potrącenie dobrowolne z tytułu składki związkowej to 45,00 zł. Pracownika pracuje w miejscu zamieszkania oraz złożyła oświadczenie PIT-2 upoważniające do obniżenia zaliczki na podatek dochodowy o kwotę ulgi podatkowej.

1. Obliczenie składników wynagrodzenia

a) wynagrodzenie zasadnicze	5 800,00 zł
b) dodatek funkcyjny	250,00 zł
c) premia regulaminowa $5\,800,00 \times 15\%$	870,00 zł
d) dodatek za wysługę lat $5\,800,00 \times 20\%$	1 160,00 zł

2. Obliczenie wynagrodzenia brutto

$$5\,800,00 + 250,00 + 870,00 + 1\,160,00 = \mathbf{8\,080,00 \text{ zł}}$$

3. Obliczenie składek na ubezpieczenia społeczne

- a) składka emerytalna $8\,080,00 \times 9,76\% = 788,61 \text{ zł}$
- b) składka rentowa $8\,080,00 \times 1,5\% = 121,20 \text{ zł}$
- c) składka chorobowa $8\,080,00 \times 2,45\% = 197,98 \text{ zł}$

Razem składki na ubezpieczenia społeczne: **1 107,77 zł**

4. Obliczenie składki zdrowotnej

$$8\,080,00 - 1\,107,77 = 6\,972,23 \times 9\% = \mathbf{627,50 \text{ zł}} - \text{składka zdrowotna}$$

5. Obliczenie zaliczki na podatek dochodowy

$$8\,080,00 - 250,00 - 1\,107,77 = 6\,722,23 \approx 6\,722,00 - \text{podstawa opodatkowania}$$

$$6\,722,00 \times 12\% = 806,64 - 300,00 = 506,64 \approx \mathbf{507,00 \text{ zł}} - \text{zaliczka na podatek}$$

6. Obliczenie wynagrodzenia netto (do wypłaty)

$$8\,080,00 - 1\,107,77 - 627,50 - 507,00 - 45,00 = \mathbf{5\,792,73 \text{ zł}} - \text{wynagrodzenie do wypłaty}$$